

ΕΝΟΤΗΤΑ 3^Η - Οικογένεια – Συγγενικές σχέσεις

2. ΚΕΙΜΕΝΟ ΓΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ (σελ. 44)

2.1α. Κείμενο για επεξεργασία, σελ. 45 (Ενδεικτική απάντηση)

Η εικόνα του πατέρα περιγράφεται από τη συγγραφέα με δύο αντίθετες οπτικές, που αντιστοιχούν από τη μια μεριά στον φόβο και την αυταρχική παρουσία του επιβλητικού πατέρα, ο οποίος διατάζει και επιβάλλει τη θέλησή του και από την άλλη στον θαυμασμό και την υπερηφάνεια που προκαλεί η ομορφιά, η ευγένεια και η ακεραιότητα του χαρακτήρα του. Οι δύο αυτές διαφορετικές όψεις προσδίδουν στην πατρική παρουσία την εικόνα μιας μυθικής μορφής που λατρεύεται σαν «απλησίαστη θεότητα» και παραμένει μέχρι το τέλος της ζωής της κόρης του η μεγάλη της αγάπη.

2.1β. Κείμενο για επεξεργασία, σελ. 45 (Ενδεικτική απάντηση)

Η μορφή του πατέρα χαράσσεται στη μνήμη της μικρής κόρης ως μια απρόσιτη και απλησίαστη μυθική μορφή, η οποία παράλληλα με τον σεβασμό, εμπνέει και φόβο. Εν αντιθέσει με τον πατέρα, ο οποίος εργάζεται τις περισσότερες ώρες της ημέρας, η μητέρα, επειδή ακριβώς παραμένει στο σπίτι, αποτελεί πιο οικεία και προσιτή μορφή για τα παιδιά. Έτσι, περιορίζεται ο φόβος προς το πρόσωπό της, παρά το γεγονός ότι «τιμωρεί συχνότερα και ευκολότερα».

2.2. Κείμενο για επεξεργασία, σελ. 45 (Ενδεικτική απάντηση)

Λ - Λ - Σ - Λ - Λ - Σ

2.3. Κείμενο για επεξεργασία, σελ. 45 (Ενδεικτική απάντηση)

- α. ήσυχα/ υπάκουα
- β. εντυπωσιακή/ θαυμαστή
- γ. επίπληξη/ μάλωμα
- δ. απρόσιτη/ απροσπέλαστη
- ε. βασάνισε / επηρέασε

2.4. Κείμενο για επεξεργασία, σελ. 45 (Ενδεικτική απάντηση)

- Αλλαγές στη δομή της οικογένειας (αριθμός, μέγεθος, διαμόρφωση, σύνθεση νοικοκυριών)
- Μεταβολές στη λειτουργία της (οι τρόποι με τους η οικογένεια ικανοποιεί τις φυσικές και τις ψυχολογικές ανάγκες των μελών της)
- Αλλαγές στους ρόλους που αναλαμβάνουν τα μέλη της (μητέρα-πατέρας)
- Αλλαγές στη σχέση γονέων-παιδιών (στο παρελθόν: πατέρας-αφέντης που ενέπνεε τον φόβο στα παιδιά του, σήμερα: στοργικός, συζητήσιμος)

- Αυξημένος αριθμός διαζυγίων. Οι γρήγοροι ρυθμοί ζωής και οι πολλαπλές υποχρεώσεις φέρνουν στη οικογένεια τριγμούς και την οδηγούν σε συγκρούσεις που είναι αδύνατο να ξεπεραστούν.

3. ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ (σελ. 46)

A. Τα παράγωγα επιρρήματα (σελ.46)

A.1. Τα παράγωγα επιρρήματα (σελ.46)

αγενώς	βραδέως
δευτερευόντως	μανιωδώς
βαρέως	διεθνώς
αδιάκριτα, αδιακρίτως	ταχέως
κύρια, κυρίως	σπάνια, σπανίως
ακριβώς	άμεσα, αμέσως
επειγόντως	απλά, απλώς
επομένως	ευχάριστα, ευχαρίστως
προφανώς	βαθιά

A.2. Τα παράγωγα επιρρήματα (σελ.46)

- α. εκτάκτως - έκτακτα
 β. ιδιαιτέρως - ιδιαίτερα
 γ. ευχάριστα - ευχαρίστως
 δ. άμεσα - αμέσως

- ε. αδιακρίτως - αδιάκριτα
 στ. ακριβώς - ακριβά
 ζ. περιέργως - περίεργα
 η. τέλεια - τελείως

B. Τα παραθετικά των επιθέτων και των επιρρημάτων (σελ.47)

B.1. Τα παραθετικά των επιθέτων και των επιρρημάτων (σελ.47)

Συγκριτικός βαθμός: περισσότερο, λιγότερο, καλύτεροι, αργότερα

Υπερθετικός βαθμός: ο μεγαλύτερος, ο καταστροφικότερος, τις πιο ισχυρές, τα σπουδαιότερα, λαμπρότατη, στα βορειότερα

B.2. Τα παραθετικά των επιθέτων και των επιρρημάτων (σελ.47)

Θετικός	Συγκριτικός	Σχετικός υπερθετικός	Απόλυτος υπερθετικός
ψηλός	ψηλότερος	ο ψηλότερος	_____

	πιο ψηλός	ο πιο ψηλός	πολύ ψηλός
μακρύ	μακρύτερο	το μακρύτερο	μακρύτερο
	πιο μακρύ	το πιο μακρύ	πολύ μακρύ
πρώτο	πρωτότερο	το πρωτότερο	πρώτιστο
	_____	_____	_____
σαφείς	σαφέστεροι	οι σαφέστεροι	σαφέστατοι
	πιο σαφείς	οι πιο σαφείς	πολύ σαφείς
απλή	απλούστερη	η απλούστερη	απλούστατη
	πιο απλή	η πιο απλή	πολύ απλή
γέρος	γεροντότερος	ο γεροντότερος	_____
	πιο γέρος	ο πιο γέρος	πολύ γέρος
μικρή	μικρότερη	η μικρότερη	ελάχιστη
	πιο μικρή	η πιο μικρή	πολύ μικρή
κοντός	κοντύτερος	ο κοντύτερος	κοντότατος
	πιο κοντός	ο πιο κοντός	πολύ κοντός
(άνω)	ανώτερο	το ανώτερο	ανώτατο
	_____	_____	_____
αγενές	αγενέστερος	ο αγενέστερος	αγενέστατος
	πιο αγενής	ο πιο αγενής	πολύ αγενής
νέοι	νεότεροι	ο νεότεροι	νεότατοι
	πιο νέοι	ο πιο νέοι	πολύ νέοι
κακές	χειρότερες	οι χειρότερες	χείριστες
	πιο κακές	οι πιο κακές	πολύ κακές
_____	προγενέστερος	_____	_____
	_____	_____	_____
ακριβής	ακριβέστερος	ο ακριβέστερος	ακριβέστατος
	πιο ακριβής	ο πιο ακριβής	πολύ ακριβής
(κάτω)	κατώτερος	ο κατώτερος	κατώτατος
	_____	_____	_____
ελαφρύς	ελαφρύτερος	ο ελαφρύτερος	ελαφρύτατος
	πιο ελαφρύς	ο πιο ελαφρύς	πολύ ελαφρύς
λίγοι	λιγότεροι	οι λιγότεροι	ελάχιστοι
	πιο λίγοι	οι πιο λίγοι	πολύ λίγοι
δυστυχείς	δυστυχέστερες	τις δυστυχέστερες	δυστυχέστατες
	πιο δυστυχείς	τις πιο δυστυχείς	πολύ δυστυχείς
ξύλιος	_____	_____	_____
	_____	_____	_____

B.3. Τα παραθετικά των επιθέτων και των επιρρημάτων (σελ.49)

- α.** επιμελέστερος/ πιο επιμελής
β. η γλυκύτερη/ η πιο γλυκιά
γ. ελάχιστη / πολύ μικρή
δ. ακριβότατα/ πολύ ακριβά –
 ελάχιστες/ πολύ μικρές
ε. επιεικέστερη/ πιο επιεικής

- στ.** ο μεγαλύτερος/ ο πιο μεγάλος –
 ο καλύτερος/ ο πιο καλός
 καλύτερος
ζ. το μαγευτικότερο/ το πιο
 μαγευτικό
η. οι χειρότερες/ οι πιο κακές

Νεοελληνική Γλώσσα-Στ' Δημοτικού – Πρότυπα Γυμνάσια

θ. ανώτερος

ι. ο συμπαθέστερος/ ο πιο συμπαθής

B.4. Τα παραθετικά των επιθέτων και των επιρρημάτων (σελ.49)

α. ο μεγαλύτερος/ ο πιο μεγάλος

β. θρεπτικότερο/ πιο θρεπτικό

γ. ο ταχύτερος/ ο πιο ταχύς

δ. πολύ επικίνδυνη

ε. τις συναρπαστικότερες/ τις πιο συναρπαστικές – διαπρεπέστατων/ πολύ διαπρεπών

στ. ευγενέστατη/ πολύ ευγενής

ζ. ο ψυχρότερος/ ο πιο ψυχρός

η. Οξύτατος/ πολύ οξύς

θ. Το ομορφότερο/ το πιο όμορφο

ι. απλούστατη/ πολύ απλή

B.5. Τα παραθετικά των επιθέτων και των επιρρημάτων (σελ.50)

α. ακριβότερο

β. υγιέστατο

γ. χείριστος

δ. μελωδικότατο

ε. ακριβέστατος

στ. συνεπέστερος

ζ. πολυτελέστατο

η. αναιδέστατοι

θ. ταχύτατη

ι. μεγαλοπρεπέστατο

B.6. Τα παραθετικά των επιθέτων και των επιρρημάτων (σελ.50)

Δεν σχηματίζουν παραθετικά: ουράνιος, αθάνατος, χρυσός, προγονικός, μισός, χθεσινός, ελληνικός, κιτρινωπός, μάλλινος

B.7. Τα παραθετικά των επιθέτων και των επιρρημάτων (σελ.50)

θεοπάλαβος

πανάκριβος

κατάξανθος

τρισευτυχισμένος

θεονήστικος

κατακόκκινος

πανέμορφος

θεοσκότεινος

παμπάλαιος

πεντανόστιμος

πεντακάθαρος

B.8. Τα παραθετικά των επιθέτων και των επιρρημάτων (σελ.51)

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
εύκολα	ευκολότερα	ευκολότατα
επαρκώς	επαρκέστερα	επαρκέστατα
βαριά	βαρύτερα	βαρύτατα

καθαρά	καθαρότερα	καθαρότατα
αφελώς	αφελέστερα	αφελέστατα
καλώς	καλύτερα	άριστα
νωρίς	νωρίτερα	-
εμφανώς	εμφανέστερα	εμφανέστατα
ιδίως	ιδιαίτερα	-
άνω	ανώτερα	ανώτατα
απλώς	απλούστερα	απλούστατα
γρήγορα	γρηγορότερα	γρηγορότατα
ύστερα	υστερότερα	-
κοντά	κοντύτερα	κοντύτατα

B.9. Τα παραθετικά των επιθέτων και των επιρρημάτων (σελ.51)

α. απλούστερη, καλύτερη, ταχύτερη	στ. ακριβέστερες, περισσότερες
β. τις χειρότερες, κάκιστα/χείριστα	ζ. ευρύτατα
γ. ελάχιστη, μικρότερο	η. συμπαθέστατος
δ. τον συνηθέστερο	θ. σαφέστατα, μέγιστη
ε. πληρέστατα, εκτενέστατα	ι. επαρκέστατο

B.10. Τα παραθετικά των επιθέτων και των επιρρημάτων (σελ.52)

- α. του
 β. από τον αδερφό της
 γ. παρά από τους εχθρούς του
 δ. σου
 ε. παρά τον εαυτό τους
 στ. από τον Κροίσο
 ζ. από το να μας διώξει
 η. παρά σαράντα χρόνια σκλαβιά και φυλακή

4. ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΥ (σελ.52)

4.1. Ασκήσεις λεξιλογίου, σελ.52 (Ενδεικτική απάντηση)

Συνώνυμα	Αντώνυμα
ξοδεύω	αποταμιεύω
περιορίζω	αποδεσμεύω
λαμβάνω	απορρίπτω
κατηγορώ	επαινώ
γνωστοποιώ	αποσιωπώ
προαισθάνομαι	μαθαίνω
διαφοροποιώ	εξισώνω
ξεχωρίζω	σωρεύω
σηματίζω	διαλύω
διακρίνομαι	αποτυγχάνω
φυλάω	παρατώ

ξεχωρίζω	μοιάζω
κατατοπίζω	διαστρεβλώνω
απαιτώ	υποχωρώ
επεκτείνω	περιορίζω

4.2. Ασκήσεις λεξιλογίου, σελ.53 (Ενδεικτική απάντηση)

α. δέσμευσε	στ. διευρύνει
β. διαδίδεται	ζ. διαπρέπουν
γ. διεκδικείς	η. διατηρεί
δ. διακρίνει	θ. δέχομαι
ε. διαμόρφωσαν	ι. διστάθηκα

4.3. Ασκήσεις λεξιλογίου, σελ.53 (Ενδεικτική απάντηση)

Η Μαρίνα είναι ένα κορίτσι που από μικρή **διεκδικούσε** αυτό που ήθελε. Παρά το σοβαρό πρόβλημα υγείας που αντιμετώπιζε, κάτι που την έκανε να **διαφέρει** από τα παιδιά της ηλικίας της, δεν το έβαλε ποτέ κάτω. Αντίθετα, **διατηρούσε** την πίστη στον εαυτό της, διάβαζε διαρκώς βιβλία και μελετούσε εντατικά τα μαθήματα του σχολείου. Έτσι, κατάφερε να **διευρύνει** τους πνευματικούς της ορίζοντες και να **διαμορφώσει** ένα πολύ καλό γνωστικό επίπεδο. Μετά από πολλά χρόνια κοπιαστικής μελέτης, σήμερα είναι μία κορυφαία καρδιοχειρουργός, που **διαπρέπει** στο εξωτερικό και αποτελεί για τους ασθενείς της παράδειγμα προς μίμηση.

5. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ (σελ.53)

Η γλώσσα της περιγραφής – περιγραφή προσώπου, σελ.56 (Ενδεικτική απάντηση)

Το πρόσωπο που θα περιγράψω είναι η μητέρα μου, καθώς είναι από τα σημαντικότερα πρόσωπα στη ζωή μου και την αγαπώ πολύ.

Η μητέρα μου ονομάζεται Σοφία. Είναι ψηλή και λεπτή. Έχει ωοειδές σχήμα προσώπου, καφέ, αμυγδαλωτά μάτια και καστανά μαλλιά.

Η μητέρα μου είναι πολύ καλός άνθρωπος. Είναι υπομονετική και ευγενική με όλους και σπανίως νευριάζει, παρά το γεγονός ότι δεν είναι λίγες οι φορές που κάνω αταξίες. Είναι τρυφερή μαζί μου, προστατευτική και πολύ υποστηρικτική.

Με τη μητέρα μου έχουμε μια ιδανική σχέση. Με ενθαρρύνει να κυνηγώ τους στόχους μου και με συμβουλεύει να προσπαθώ πάντα σκληρά για να τους πετύχω. Την αγαπώ πολύ και τη θαυμάζω, γιατί παρόλο που εργάζεται και λείπει πολύ από το σπίτι, πάντα βρίσκει χρόνο για εμένα.

Στον ελεύθερο χρόνο μας, λοιπόν, περνάμε φανταστικά! Πηγαίνουμε βόλτες στην εξοχή, στα μαγαζιά και κάποιες φορές πηγαίνουμε σινεμά ή παρακολουθούμε παιδικές παραστάσεις στο θέατρο!

Η μαμά μου είναι η καλύτερη στον κόσμο και για όλους τους παραπάνω λόγους αισθάνομαι πολύ υπερήφανη και τυχερή που είμαι κόρη της!

(107 λέξεις)

Νεοελληνική Γλώσσα-Στ' Δημοτικού – Πρότυπα Γυμνάσια